

Evropski puls

Elektronski mjesecnik za evropske integracije - broj 70, jul 2011.

TEMA BROJA

Koje su posljedice, ako Crna Gora na jesen ne dobije datum pregovora

intervju

Naučni savjetnik u Institutu za evropske studije, dr Miroslav Prokopijević

analiza

Da li je izborni zakon
glavna prepreka na putu ka EU

region

I Slovenija broji korupciju

Uvodnik:

Regata

Vladan Žugić

Brisel, negdje 2019. Crna Gora je blizu da zatvori Poglavlje 23. nakon što su pravosnažno osuđeni pripadnici grupe koji su trgovali narkoticima, gorivom i oružjem. Srbija se nuda da će zatvoriti posljednja dva poglavlja i do kraja godine postati članica EU. *Brisel, godinu dana kasnije* Crna Gora nije zatvorila Poglavlje 23 zato što pravosudni organi nijesu pokazali dovoljno nezavisnosti u postupku protiv bivših visokih državnih funkcionera optuženih za korupciju. Srbija završila pregovore, ali formalno još nije članica EU. *Balkan, jul 2011.* Posljednji haški bjegunac **Goran Hadžić** isporučen Hagu i prve najave govore da će Srbija dobiti status kandidata, vjerovatno i datum pregovora. Očekuje se i da Crna Gora dobije datum pregovora. *Balkan, koju sedmicu kasnije* Došlo do novog zaoštravanja odnosa između Beograda i Prištine, što je udaljilo Srbiju od statusa kandidata. Sve su manje šanse da Podgorica dobije datum pregovora, a vladajuća elita kao prvi argument za to navodi regionalni kontekst. Eto zašto EU treba da ostane pri principu regate. Davanje, makar uslovnog datuma pregovora Crnoj Gori, posebno ako **Ranka Čarapić** ispunjava obećanje o dvije krupne ribe, upravo bi otklonila sve sumnje da je Crna Gora rob regiona, što bi moglo uticati na budućnost procesa integracije. Osim toga, demokratski procesi su, od kada je EK izdiktirala sedam uslova, izgleda krenuli stazom sa koje nema povratka, iako su sve aktivniji i glasniji oni kojima se to ne sviđa.

Kalendar

05. jul

Mađarski Memorandum za Balkan / Imajući u vidu ravan dosadašnje pripremljenosti i veličinu i broj stanovnika zemlje, pregovori sa Crnom Gorom mogu biti brzo sprovedeni, navodi se u Memorandumu o zapadnom Balkanu, koji je mađarski premijer **Viktor Orbán** dostavio svojim kolegama u EU. Mađarska, koja je prvih šest mjeseci ove godine predsjedavala Unijom, članicama 27-članog bloka uputila je Memorandum u kojem traži da se održi politika prijema zemalja zapadnog Balkana u članstvo.

09. jul

Nema pregovora bez novog izbornog zakona / Ako ne usvoji izborne zakonodavstvo, Crna Gora neće dobiti datum za početak pregovora, kazao direktor Direktorata za proširenje EU **Stefano Sanino**. "Postoji sedam ključnih prioriteta i morate ispuniti svaki. To nije meni sa kojeg se može uzimati po izboru", naveo je on.

13. jul

Đukanović ne bi da prinosi žrtve / Predsjednik Demokratske partije socijalista (DPS) Milo Đukanović kazao je da ta partija "neće nikom prinositi nijednu žrtvu, ni krupnu, ni sitnu ribu". U prazničnom intervjuu za "Pobjedu", šef vladajuće partije je ocijenio i da EU mora proći fazu temeljne konsolidacije zbog finansijskih i drugih problema zbog čega kretanje Crne Gore "ka punopravnom članstvu neće zavisiti samo, možda čak ni presudno, od kvaliteta i brzine naših reformi".

19. jul

Hrvatska kao podstrek / Crna Gora ima sve uslove da postane uspješna priča na Balkanu, a završetak pregovora Hrvatske za članstvo u EU potvrđuje da postoji želja za proširenjem na ostale države zapadnog Balkana, poručio ambasador Slovačke u Podgorici **František Lipka** na drugoj Nacionalnoj konvenciji o evropskoj integraciji.

29. jul

Zakoni na traci / Skupština Crne Gore usvojila izmjene zakona o konfliktu interesa, o finansiranju političkih partija, o zaštitniku ljudskih prava i sloboda i o državnoj upravi, čime je unaprijeden zakonodavni okvir za borbu protiv korupcije

31. jul

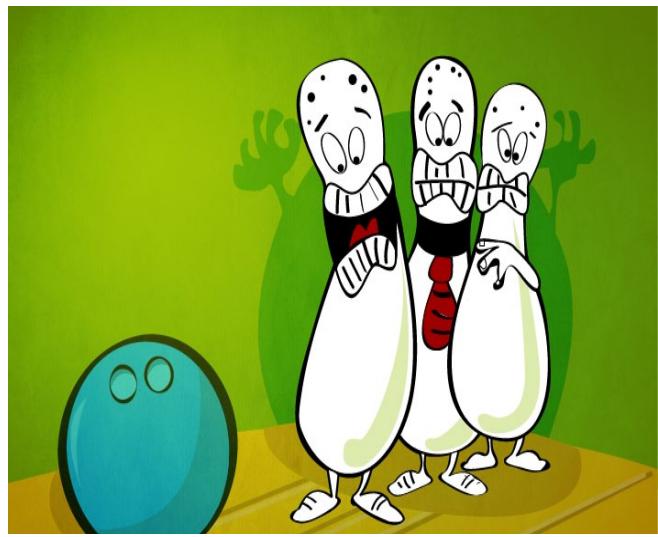
Više sreće, sedmi put / Skupština Crne Gore ni sedmi put nije usvojila novi izborni zakon u skladu sa Ustavom i preporukama Venecijanske komisije i OEBS-a. Ovog puta do toga je došlo jer je vladajuća koalicija odbila uslov opozicije da usvoji Izmjene Zakona o opštem obrazovanju na osnovu kojeg bi srpski jezik bio izjednačen sa crnogorskim u školskom sistemu.

Italija u bowlingu Evrope

Guido Vidale

Ne postoji "grčka zaraza". Grčka je samo prva od mnogih čunaka koje su uzele na nišan u igri bowlinga evropske finansijske. Da bi se grčke finansijske mogle spasiti više niko ne vjeruje. Igra se sastoji samo u tome da se stvar razvlači, jer se ne vide nikakve mjere, koje bi mogle spasti situaciju. Portugal, Španija, Irska i Italija mogle bi biti oborene, upravo kao u igri Bowlinga, padom grčkog čunka. Ali i svaka od tih zemalja mogla bi biti prva koja će pasti i mogla bi biti baš ona koja će srušiti sve druge. Čitava konstrukcija EU rizikuje kolaps. A u središtu tog događanja nalazi se euro. Pomisao da se iz eura mogu jedno po jedno izbaciti zaražena tijela nije realna. Što je natjerala vlade i partije da se međusobno takmiče ko je sposobniji da zadovolji ili učutka „tržišta“? I što su, u stvari, ta tržišta na koje je prenešen „suverenitet“, to jest upravljanje životom miliona ljudi? To su međunarodne finansije, kapital u najčistijem obliku. A iza njega su veliki privatni patrimoni, koji se zovu hedge fund, private equity ili investicijski fondovi. Zatim su tu i velike banke kojima je oslobođanje postojećih regulacija posljednjih dvadeset godina omogućilo spekulacije novcem vlastitim klijenata. Na trećem su mjestu velike multinacionalne kompanije (na području nafte, velikih trgovinskih lanaca, građevinske i prehrambene preduzeća, farmaceutske industrije...) koje „integriraju“ vlastite profite. Ali, najjači subjekti tzv. „tržišta“ su osiguravajuća društva i penzioni fondovi koji se, da bi garantovali veliku dobit vlastitim investicijama, nimalo ne libe da guše preduzeća i da izbace na cestu radnike koji su im povjerili svoj novac za koji su mislili da će im osigurati starost. Ako euro – takav kakav je – a nije to bila loša zamisao – upravo ruši EU, ono što je vezalo ruke planeti, koju neprestano steže, uključujući i Evropu, bilo je univerzalno širenje „jednoumlja,“ odnosno liberalizma: ideja da tržište ili tržišta moraju upravljati svijetom. Ta je ideja već duže vremena prevladala u cijelom društvu i, u izvjesnoj mjeri, sve nas zahvatila. Tako, kad se raspravljalo o lijepoj TV emisiji

„Otiđi odavde samnom“ (sa Robertom Savanom, dobitnikom nagrade za knjigu „Gomora“, mladićem koji se perom borio protiv mafije, te živi pod stalnom policijskom pratnjom) nije se govorilo o suštini, ni o vrijednosti njenog sadržaja, pa ni o broju ljudi što su je pratili — već o reklamama na kojima je RAI mogla zaraditi. To znači: tržište-reklama odlučuje o vrijednosti nekog djela. Odatle proizlazi da su tržišta ta koja moraju upravljati kako svijetom tako i našim svakodnevnim životom — a ta nas je ideja sve u neku ruku učinila nemoćima ili pretvorila u imbecile. Moramo u budućnosti upravljati odozdo. To znači imati snagu inicijative, ovladati i raširiti znanja, praktikovati solidarnost, biti svjestan zajedničkih dobara i znati ih braniti od privatizacija. Da u tome uspijemo moramo biti sposobljeni. Ne radi se samo o porastu aktivnih i angažovanih građana za izgradnju i oblikovanje novih oblika upravljanja, koje nije ni privatno ni „javno“, već zajedničko, za što treba stvoriti nove kompetentne kadrove, s tehničkom i upravljačkom sposobnošću, novu „upravljačku klasu“, koja će moći oduzeti vlast ovoj nesposobnoj i korumpiranoj, koja postoji kako u politici, tako i u preduzetništvu i koja nad nama vlada.

*Izvodi iz teksta
preuzetog iz časopisa "Novi plamen"*

Koje su posljedice po Crnu Goru, ako na jesen ne dobije datum pregovora sa EU

Ćira bez goriva

Samir Kajošević

Crna Gora bi se mogla suočiti sa političkim tenzijama, padom interesovanja i većom skeptičnošću ozbiljnih investitora i usporavanjem reformi, ukoliko ne dobije datum početka pristupnih pregovora sa Evropskom unijom. U slučaju da čekanje na datum pregovora potraje duže, crnogorsko društvo će biti zatvorenije, otvorice se prostor za jačanje korupcije i izbjegavanje ozbiljnih reformskih rezova. Iako ni u takvom razvoju događaja pažnja Brisela neće popuštati, zvanična Podgorica bi mogla značajno izgubiti na rejtingu kod evropskih partnera i preći na začelje evropske kolone na zapadnom Balkanu.

Crna Gora bi se mogla suočiti sa političkim tenzijama, padom interesovanja i većom skeptičnošću ozbiljnih investitora i usporavanjem reformi, ukoliko na jesen ne dobije datum početka pristupnih pregovora sa Evropskom unijom.

To su neki od mogućih scenarija i posljedica koji bi mogli očekivati Crnu Goru ukoliko ne ispuni sedam zahtjeva Evropske komisije i na jesen dobije ne dobije datum pregovora sa Evropskom unijom. Naime, tada bi zvanična Podgorica, koja je nazivana uspješnom evropskom pričom, mogla uz Makedoniju stati u red vječitih kandidata za otvaranje pregovora sa EU.

Generalni sekretar Evropskog pokreta u Crnoj Gori (EPuCG) **Momčilo Radulović** smatra da ni u tom slučaju reforme u zemlji neće biti zaustavljene, iako će njihov tempo biti sporiji. Uprkos ozbiljnim posljedicama sa kojima su se zbog odlaganja pregovora suočile Makedonija i svojevremeno Slovačka, Radulović ističe da se u Crnoj Gori ništa radikalno neće promjeniti u slučaju da Podgorica ne dobije prolaznu ocjenju iz Brisela.

„Naravno, naš bi se rejting poprilično pogoršao u političkom smislu, jer do sada smo imali prednost u odnosu na konkurente. Ovo bi nas vratio korak unazad i usporilo reforme, ali one nebi stale”, cijeni Radulović.

Uz pad rejtinga kod evropskih zvaničnika, prema Radulovićevom mišljenju, vanredni parlamentarni izbori mogli bi biti glavna posljedica loših vijesti iz EU. Tako bi novi izbori biće raspisani po starim uslovima koji odgovoraju vlasti, dok bi opozicija preuzeila ulogu krivca za usporavanje evropskog puta.

“Ovakva politika opozicije će vrlo brzo pred međunarodnim zvaničnicima pokazati rezultate, čak i tamo gdje su imali razumijevanja. Ovo već počinje da bude tragikomično i pokaže neracionalnost opozicionih lidera”, smatra Radulović.

Zbog ocjene da su državne institucije nestabilne, a slovačka demokratija falična, ta zemlja čekala je na početak pregovora sa EU dvije godine koje su obilježene ozbiljnim ekonomskim problemima.

Novac iz EU na dugom štalu

Ekonomski analitičarka Mila Kasalica smatra da bi, poput Slovačke, i Crna Gora mogla da se suoči sa ekonomskim problemima u slučaju odlaganja pregovora. Podsjećajući da se crnogorska ekonomija do sada potpuno oslanjala na sektor građevinarstva, turizma i rizične podrške finansijskih institucija, ona smatra da se od početka pregovora očekuje omogućavanje pristupa evropskim fondovima.

“Sljedeća faza u procesu pridruživanja EU treba da bude obilježena donošenjem i revnosne i smislene implementacije propisa kojima se ispunjavaju u cijelosti ekonomski kriterijumi EU agende. To bi nas vodilo pristupu fondovima koja se na dugi rok i u korist zajednice, i obezbjedilo uslove uključenja u šire tržište, regionalno i evropsko. Ipak, to se neće desiti ako pregovori ne počnu”, smatra Kasalica.

Ona ističe da će se otežavanje pristupa evropskim fondovima više odraziti na reforme u ekonomskoj i razvojnoj politici, nego na finansije. Pozitivan efekat pregovora sa EK, smatra ona, odrazio bi se u promjeni razmišljanja kada su u pitanju ekonomski i razvojni projekti.

Na pitanje da li mogao biti značajno usporen tempo reformi nakon što, zbog odlaganja početka pregovora, popusti pažnja Brisela, Radulović ističe da entuzijazam Vlade u ispunjavanju evropskih uslova ne smije da popusti.

Ipak, sudeći prema dosadašnjim rezultatima u borbi protiv korupcije i, posebno pregovorima sa opozicijom male su šanse da Vladin entuzijazam doneše rezultate na jesen. Na jednoj strani, Brisel u posljednje vrijeme ne pominje da očekuje vidljive rezulante u borbi protiv korupcije, ali na drugoj jasno upozorava da će datum pregovora ostati san ukoliko Crna Gora ne ispunji prvi uslov EK. Uprkos tome, neizvjesno je da li će izborni zakon biti usvojen početkom septembra, što je posljednji rok na koji Crna Gora može računati.

Nakon opozicionog uslovljavanja podrške zakonu prethodnim izjednačavanjem srpskog i crnogorskog jezika u obrazovnom sistemu, sve su veće šanse da Podgorica stane u red za čekanje pred vratima Brisela.

Kako to izgleda, crnogorski političari bi mogli da nauče od Slovačke i Makedonije, koje je Brisel poslao u magareću klupu zbog neispunjavanja evropskih kriterijuma.

Zbog ocjene da su državne institucije nestabilne, a slovačka demokratija falična, ta zemlja čekala je na početak pregovora dvije godine. Situacija se promjenila tek nakon ujedinjenja slovačke opozicije i smjene Vlade **Vladimira Mečijara**. U međuvremenu, zemlja se suočila sa ekonomskim padom, koji je kasnije uspjela da ublaži privlačenjem investitora, kroz formiranje stabilnog okruženja, atraktivnih poreza i striktne primjene zakona. Pregovore sa EU, Slovačka je završila za rekordne tri godine.

Za razliku od Slovačke, Makedonija šest godina čeka na početak pregovora. Iako je uspjela da ispunji političke kriterijume za početak pregovora, zemlja se suočila sa parlamentarnim izborima 2008. koji su doveli do žestokih sukoba i nemira. Godinu dana kasnije EK je, ipak,

predložila Evropskom savjetu da započne pristupne razgovore sa Makedonijom, ali se to nije desilo zbog dugogodišnjeg sukoba sa Grčkom oko imena zemlje kandidata.

Politički analitičar iz Skoplja **German Filkov** upozorava da je od tada Makedonija sve izolovanija i udaljenija od EU, ekonomski reforme odavno nijesu u centru pažnje političara dok su u zemlji tinjaju etničke tenzije. „Posljedice te latinoameričke serije sa EU su strašne i višestrane. Zemlja se zatvorila i rijetko nam dolaze u posjete visoki zvaničnici demokratskih država, a još rede primaju u goste makedonske političare. Značajno je porastao nacionalizam i frustracija kod Makedonaca i kod Albanaca”, pojasnio je Filkov.

On je istakao da je osim političkih tenzija i ekonomskog pada, u zemlji sve više evroskeptika koji smatraju da Evropa ne želi Makedoniju u svom okrilju. Zbog toga, kako je upozorio, umjesto rješavanja spora sa Grčkom jača nacionalizam koji taj sukob produbljuje. Zastoj u pregovorima sa Briselom, tvrdi Folkov, vlast

Skoplje već šest godina čeka datum pregovora sa EU. Makedonija je postala sve izolovanija i udaljenija od EU, ekonomski reforme odavno nijesu u centru pažnje političara, dok u zemlji tinjaju etničke tenzije. „Posljedice te latinoameričke serije sa EU su strašne i višestrane”, kaže politički analitičar iz Skoplja German Filkov

koristi kako bi opravdala unutrašnje probleme. „Vlada koristi spor oko imena i blokadu EU, kako bi opravdala siromaštvo i nacionalizam. A najviše stradaju građani, čija je apatija sve veća”.

No, Momčilo Radulović smatra da da Crnu Goru ne može zadesiti sudska Makedonija, ukoliko ne dobije datum pregovora, navodeći da zvanično Skoplje ima znatno ozbiljnije probleme u zemlji. „U Makedoniji imate stalni etnički konflikt, sasvim drugačiju vrstu Vlade i opštih problema nego što je to slučaj u Crnoj

Evropske integracije kao jeftina političku trgovinu

Radulović je upozorio da se pitanje izbornog zakona, kao prvog uslova EK, u Crnoj Gori svelo na jeftinu partijsku i političku trgovinu, pozivajući političare da pokažu više ozbiljnosti po tom pitanju.

On ocjenjuje da je vladajuća koalicija kriva što izbornog zakon nije usvojen prije juna, ističući da je u tom periodu vlast pokazala političku aroganciju i nefleksibilnost u rješavanju problema. Uslovljavanjem izbornog zakona pričom o srpskom jeziku, smatra Radulović, opozicija je sada preuzeila ulogu glavnog krivca za eventualno negativno mišljenje Brisela.

“Umjesto da evropske zahtjeve iskoriste za umjerenu političku trgovinu, opozicija je krenula u anahrone i neracionalne političke platforme. Ona se ponovo vraća na identitetska, a ne evropska pitanja. Ovo nema nikakve veze sa reformama, demokratizacijom zemlje i evropskim integracijama. To ima veze sa pitanjem identiteta i srpskog nacionalizma i jedne prevaziđene političke priče”, kaže Radulović, navodeći da na taj način opozicija ruši svoj kredibilitet na unutrašnjem i spoljašnjem planu.

Gori. Kod nas imate čisto političko, možda čak i međupartijsko pitanje, a tamo se radi o društvenim i državnim problemima koji su mnogo veći od ovog što se dešava vezano za izborni zakon”, tvrdi Radulović.

On je podvukao da ne treba biti siguran da Crna Gora do kraja godine neće dobiti pozitivno mišljenje EK, priznajući da ga je neusvajanje izbornog zakona znatno ugrozilo.

“Sve su opcije otvorene, iako je mnogo veća šansa da, zbog izbornog zakona, ne dobijemo datum pregovora u ovom trenutku nego da ga dobijemo”, smatra on.

Prepreka za dobijanje datuma pregovora – Đukanović ili izbori zakon?

Kakva je naša elita

Nedeljko Rudović

Ako ne uspiju da dođu do kompromisa u vezi izbornog zakona crnogorska vlast i opozicija ponovo će demonstrirati da ne zaslužuju plate i privilegije koje imaju kao tobоžnji predstavnici građana, otvarajući tako staru temu: ima li Crna Gora više snage da izrodi kakvatučku političku elitu koja bi bila sposobna da svoju zemlju učini još jednom malom, modernom i efikasnom članicom EU? Kako sada stvari stoje, građani Crne Gore platiće novi danak umišljenim veličinama koji sjede u Vladi i Skupštini, nesposobnim da vide šumu od drveta ili suviše plašljivim da bi se suprotstavile već ogoljenoj činjenici da državne institucije služe za jačanje i čuvanje moći nekoliko ljudi koji se bogate srazmjerno siromašenju države kojoj se zaklinju. Propast julskih pregovora o izbornom zakonu, čije unaprijedivanje je prvi uslov EU za početak pregovora o članstvu, pokazala je nezrelost crnogorskih političara, ali i izazvala nove sumnje u posvećenost dijela vlasti strateškom cilju – ulasku Crne Gore u EU.

Kompromisa nije bilo zato što Demokratska partija socijalista (DPS) i Socijaldemokratska partija (SDP) nijesu htjele da prihvate uslov opozicionih stranaka da se, istovremenom sa izbornim zakonom, usvoje i izmjene Zakona o opštem obrazovanju kako bi se srpski izjednačio sa crnogorskim jezikom u obrazovnom sistemu. To, naravno, nema veze sa izbornim zakonom, ali je pravo pitanje zašto je vlast dopustila opoziciji da to pitanje stavi na dnevni red i tako izazove blokadu. O izbornom zakonu se glasalo i u junu, ali tada pregovori nijesu propali zbog izbornog zakona, nego zbog toga što su DPS i SDP tvrdoglavno odbijali da utvrde granicu od 15% u ukupnoj populaciji, kao mjerilo koje nacionalne zajednice će imati pravo na zagarantovane poslaničke mandate. Nijesu htjeli ni da čuju da istovremeno promijene Zakon o državljanstvu i dozvole onim građanima Crne Gore koji su glasali na referendumu da pravo glasa imaju do 2016, do kada će svi oni koji to žele po nešto lakšim uslovima steći crnogorsko državljanstvo.

Onda su u julu na sve to pristali, ali tek nakon što su objavljeni rezultati popisa stanovništva, koji su pokazali da je srpski jezik većine u Crnoj Gori. Istina je da status srpskog jezika nema никакve veze sa izbornim zakonom, ali je istina i da je to sada legitimna tema koja nikako ne bi mogla biti prepreka dogovoru da je u junu vlast htjela da se urazumi. Na stranu to što se u Crnoj Gori sporni predmet još koju godinu mogao zvati maternji, dok se makar struka ne dogovori o tome kako treba da izgleda pravopis i gramatika crnogorskog jezika.

Ako se u kontekst “napornog rada” Vlade i Skupštine da Crna Gora ispluni sedam uslova za početak pregovora sa EU stavi 13-julski intervju šefa DPS-a i stvarnog premijera Mila Đukanovića, onda je splasnuo entuzijazam i kod onih koji su mislili da Crna Gora treba da zakorači na sljedeću stepenicu evropskih integracija. U tom proglašu svojim sljedbenicima, Đukanović je brutalno odbacio sve poruke koje su dolazile iz evropskih centara, a ticale su se poziva da Crna Gora pokaže vidljive rezultate u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Bez ustezanja je rekao da DPS neće žrtvovati ni krupne ni sitne ribe da bi se dopala nekome izvana, ali je poslao jednu još interesantniju i pogubniju poruku – približavanje Crne Gore EU ne zavisi samo od uspjeha reformi, nego i od situacije u EU koja se sada nalazi u nekoj fazi konsolidacije. Drugim riječima, ne moramo se baš pretrzati od reformisanja države, vidite li da ni EU ne zna što će biti sa njom.

Naučni savjetnik u Institutu za evropske studije iz Beograda
dr Miroslav Prokopijević

Raspad eura znači i raspad evrointegracija

Raspad eura znači i raspad evrointegracija, kazao je u razgovoru za *Evropski puls* naučni savjetnik u Institutu za evropske studije iz Beograda dr Miroslav Prokopijević.

» Nedavno ste ocijenili da je "nestanak eura neizbjjezan". Da li to znači i kraj EU?

Bojim se da će biti tako. Euro je napravljen da bude neki završni kamen i osiguranje dosadašnjih evrointegracija, ali se bojim da, ako se euro raspade a stvari idu ka tome - svejedno da li će se to desiti za godinu ili za četiri-pet godina - da će to biti i kraj evrointegracija.

Sve zemlje će se zaokupiti svojim problemima i praktično neće biti raspoloženja za ovu saradnju koja je donijela proteklih decenija dosta dobrih rezultata EU, pored toga što je donijela i neka birokratska rješenja.

Eurobond može da odloži raspad eurozone za nekoliko godina. Ali, čak i ako se emituje, eurobond će kroz nekoliko godina cijelu zonu pretvoriti u to da liči na Grčku, a ne na Njemačku.

Naravno, kad se takve stvari raspadaju, kao što smo vidjeli na primjerima bivše Jugoslavije i Sovjetskog saveza, ostaju ekonomski i socijalni ruine.

» Što mislite o aktuelnim idejama za oporavak evropske privrede i spas eurozone, kao što je ideja o ekonomskoj vladi

Vjerovatno će EU uložiti sve napore da pokuša sačuvati eurozonu upravo zbog ovog što sam rekao u odgovoru na prethodno pitanje - veliki interesi su u igri! Ja mislim da prijedlog da se formira neka vrsta, ne bih rekao ekonomski vlade, nego ekonomskih koordinacija gdje bi Van Rompuy bio na čelu, a ministri finansija kao kontrolisali budžete zemalja EU ne može da funkcioniše. EU je i do sada imala pakt stabilnosti i rasta i nije ga primjenjivala. Prekršioci su bili u mnogim godinama, čak i Njemačka i Francuska. Ako ga EU nije primjenjivala u boljim godinama, šansa su male da se disciplina utjeruje u ovako teškim vremenima.

Sem toga, postojanje takvog tijela uopšte ne garantuje bilo kakvu disciplinu. Imate slučajeve, recimo Španiju, gdje španska vlada kontroliše cijelu zemlju, ali opet nije uspjela da iskontroliše mnoge provincije da ne naprave velike deficitne koji se u krajnjoj liniji knjiže na račun države Španije. Taj model ne funkcioniše.

» Što bi EU onda mogla da uradi?

Prepostavljam da će u nekoj fazi biti podignuta dva mnogo jača oružja od ekonomski vlade ili koordinacija.

Jedno je emitovanje eurobonda. Eurobond može da odloži raspad eurozone

za nekoliko godina. Međutim, upravo zbog tog nepostojanja, mogućnost da se održava finansijska disciplina i, sa druge strane, nemogućnost da ovako dugovima visoko opterećene zemlje postanu konkurentne kako bi sa većim privrednim rastom lakše otplaćivale dugove je jedan od razloga zbog čega budući eurobond nije rješenje.

Druga mogućnost da se stvar produži je u analogiji sa Japanom i Amerikom. To je pokušaj da se većom emisijom eura, a bez inflacije, kao što je bio slučaj u Japanu, na neki način umanji težina dugova. Ta stvar, takođe, može za nekoliko godina da barem odloži propast eurozone.

Čak i ako se emituje, eurobond će kroz nekoliko godina cijelu zonu pretvoriti u to da liči na Grčku, a ne na Njemačku.

Druga mogućnost da se stvar produži je u analogiji sa Japanom i Amerikom. To je pokušaj da se većom emisijom eura, a bez inflacije, kao što je bio slučaj u Japanu, na neki način umanji težina dugova.

Ta stvar, takođe, može za nekoliko godina da barem odloži propast eurozone, ali u krajnjoj liniji ne može da povrati konkurentnost i ekonomski rast u ključnim zemljama eurozone i zato ni ona u konačnici ne može uspjeti.

» Kako sada vidite ekonomiju država zapadnog Balkana?

Sve one se praktično nalaze na grčkom putu, jer se zadužuju da bi mogle da isplaćuju penzije i plate koje su iznad ravnotežnog nivoa. Jedino što imaju niži dug od zemalja eurozone, ali kad se pojača kriza, cijena zaduživanja će naglo da poraste i staviće tačku na takav način života i razmišljanja.

Sve one onako futuristički čekaju da se to desi, a niko tek tako ne može da prekine sa zaduživanjem, isto kao zavisnik koji ne može da prekine konzumiranje droge dok ga ne strpaju u neku zdravstvenu ustanovu.

» Što je državama Balkana činiti u situaciji kada je, kako kažete, neizbjeglan nestan eura. Potražiti partnere u Kini, Indiji ili nekoj drugoj rastućoj ekonomiji

Ja to ne bih predložio. Sve zemlje zapadnog Balkana i bivše Jugoslavije treba da počnu ozbiljno da razmišljaju o varijanti B - kako će se razvijati i što će raditi, ako EU ne bude ili ako je

još bude, a budu veliki troškovi članstva jer ne zaboravite da sve zemlje EU, a posebno eurozone sad moraju da odvajaju poseban dodatak kako bi plaćali dugove prezaduženih zemalja Unije.

Zemlje zapadnog Balkana bi trebalo sada da naprave neki program reformi za

pet-sest godina, gdje će se kazati: ovo radimo zbog toga što je to bolje za naše zemlje, što treba da ih malo uredimo da ne liče na ovo na što trenutno liče, a ne zato što EU ili MMF to traže od nas.

To bi trebali da urade i trebali bi da razmišljaju o sjutrašnjem trenutku jer kada dođe do raspada eurozone zemlje članice će se vratiti na nacionalne valute. Njemačka će svojim građanima zamijeniti euro za marku po kursu, ali će ta marka odmah revalvirati za razliku od drahme, lire i dragih evropskih valuta koje će devalvirati što će biti udar na njemačku konkurentnost.

» Kako će to izgledati u Crnoj Gori gdje je euro zvanična valuta?

Crna Gora i Slovenija su u najboljem položaju jer imaju euro na različite načine. No, Crna Gora je imala ugovor sa Bundesbankom i vjerovatno bi Bundesbanka zamijenila Crnoj Gori ponovo euro po kursu za novu marku.

Ostale zemlje bi mijenjale euro vjerovatno na sekundarnom tržištu.

To znači da ako bi mijenjali za liru ili za južnjačke valute one bi izgubile na cijeni, a ako bi mijenjali za marku onda bi marka skočila tako da bi imali neki gubitak.

V.Ž.

Napad je najbolji napad

Brano Mandić

Posao kao i svaki drugi reći ćete. Ali nije. Raditi o javnom dobru u Crnoj Gori zaista nije lako. Novinar je medijum, on bi trebalo da prenosi vrijednost do najširih masa, ali u društвima gdje je vrijednost počela da teče tako kasno, često si na korak da se perom upustи u njeno stvaranje. E, tu je zamka – odlažeš diktafon, postaješ lučonošа, društveni djelatnik i dobiješ čir. Iskreno, sit sam svega toga. Volio bih da izvještavam kao aparat. No, onda tu nema novinarstva – ako ne pustи društvene otrove da ti uđu u organizam nećeš ih doživjeti i vrijednovati, a onda nema ni ljekovitog napiska koji treba publici upakovati sa dosta umijećа – lijenoj, dezorjentisanoj, osornoj publici koju zovemo građanstvom.

Iako su mi ove priče odavno jasne, posmatrao sam ovih dana kolege, odnosno njihovu reakciju na još jedan napad na redakciju „Vijesti“. Zapravo tri napada. Sukcesivna, naravno, iako nadležni tvrde da se radi o izolovanim slučajevima. Reakcije, dakle, gotovo da nije bilo.

Ništa posebno, zapalili su nam automobila, pa šta. Koliko god bolesno zvučalo, oguglali smo na polivanje benzinom imovine medija u kojem radimo. Opasnost je isključena, pa sve smo to odavno prošli, nećemo valjda da se sada brukamo. Naravno da unaprijed znamo da se neće otkriti ko je ludak sa kantom i tu počinje otvoreno polje interpretacije koje preuzme čaršija, sažvaće, pa zaboravi. Ovakvi „incidenti“ medijski traju nepunu sedmicu. Političari sažaljevalju slučaj, policija prikuplja „operativne podatke“, a „Reporteri bez granica“ pošalju telegram saučešća.

Napadi na novinare su vrlo zagonetan fenomen. Nikad ne znaš je li neko popizdio zbog štamparske greške u čitulji, ili je organizovana grupa kriminalaca i policajaca riješila da se kreativno istakne i osjeti svu ljepotu savršenog zločina. Nagадana su nešto najgore što može da uslijedi. Nagadanja su čista literurna matrica,

Ako pišete samo o jednom gradonačelniku, to zna da dosadi. Ali ako razbucate korupciju u seoskoj zadruzi, pa na Filozofskom fakultetu, to znači da šarate. Crnogorskom društву trebaju male priče koje će mu objasniti veliku prevaru.

(Usmena književnost, I godina studija), sa svim zakonitostima žanra, od epskih pretjerivanja, preko jezičkog simplifikovanja, do zakona gluvih telefona. Ukoliko se nagада o zločinu nad novinarama, znači da smo na dobrom putu da se taj zločin desakralizuje, pretvorи u cirkus ili ideološki ping pong.

Ništa nije snažnije od neravjetljenog zločina: to je najglasnija fanfara koja poziva ludake. Dakle, slobodno možete da palite novinarske automobile, tučete urednike i menadžere, pljujete po spikerima i vučete za uši fotoreportete. Samo

naprijed, sve je dozvoljeno, a policija će neko-liko dana da zamajava saopštenjima dok to više svima ne dosadi. Do tada će se već desiti neko novo ubistvo u metropoli turizma – Budvi, mati našoj, pa čemo se svi o novom jadu zabaviti, kako i priliči odgovornim gutačima dnevne štampe.

Umalo da zaboravim Evropsku uniju, ali dozvoliće, nekako mi se mute onih 12 zvjezdica, kada se zaokupim domaćim nedaćama. Još Unija figurita kao spoljnopolitički prioritet, nešto daleko što nam šalje signale, kao iz svemira. Signali su opet tu, pomenuće slučaj i u Izvještaju Evropske komisije, ali to je tek jedno štivo. Neka pošalju policajce ako hoće da ponognu. Budući da od EU ne vidimo nekog srećnog abera u povodu napada na novinare, ostaje nam da se organizujemo i uzvratimo udarac. Zaista, kako jedan medij može da uzvrati?

Ovdje je bitno naglasiti da svaki atak na medijsku firmu ima svoje potmulo dejstvo, traumatizuje radni ambijent, pomjera granice suštine posla kojim se između eksplozija i batina baviš. Najgore je preuzeti oreol žrtve. Ne, još je gore krenuti u frontalni kontranapad opsesivno se baveći stvarima koje su ionako svima poznate – da policija ne želi da te zaštiti. Pa što onda preostaje? Da čutimo?

Igru treba prebaciti sa polja crne hronike. Zločin je društvena dijagnoza, njegovi tragovi se vide na ljetnjim smotrama mode, taman koliko i u Skupštini, ili ZIKS-u. Sistem vrijednosti je truo, selekcija involuciona, pa se samim tim stvara pozornica za glavonje sa fantomkama. Hoću da kažem da treba sistemski ismijavati ne samo političare, nego i pjevače, sudije, profesore (o njih posebno!), štrajkače koji krišom jedu, sve krpene lutkice koje iz pakosti ili neznanja doprinose da simulakrim državnog ustrojstva pogano počiva na nepravdi.

Novinari mogu i moraju da odgovore samo profesionalizmom, dubinskom analizom svih polja na kojima se primitivizam i lopovluk javlja. Ako pišete samo o jednom gradonačelniku, to zna da dosadi. Ali ako razbucate korupciju u seoskoj zadruzi, pa na Filozofskom fakultetu, to

znači da šarate. Crnogorskom društvu trebaju male priče koje će mu objasniti veliku prevaru. Zato raditi hladne glave, bez krstaškog pokliča i zakletve kamikaze. Organizovani kriminal, ako se koristi kao mantra, ne znači ništa. Jedan jedini sitni lopovčić iz mjesne zajednice može da znači sve. To je put – teži. Lakše je pisati pamflete, ali onda si na političkom polju, a tamo vladaju njihova pravila.

Na kraju, najvažnije je da svaki crnogorski novinar izbjegne dvije zamke. Prvo, da se ne istripuje u neku militantnu viziju osvetnika i revolucionara jer građanske revolucije nema u državi koja je Univerzitet dobila sedamdesetih godina prošlog vijeka. Druga opasnost je da padneš u letargiju i postaneš alergičan na svaku vrstu društvenog agnaza, i to onog trenutka kada si na svojoj koži shvatio kako sistem funkcioniše, od kućnog savjeta zgrade, do Savjeta za privatizaciju.

Posebno je demotivirajuće stanje u esnafu, gdje nepismeni ljudi kroje standard struke, ušemljene trebe vode medijske razvojne projekte, a balavci sijedaju u uredničke fotelje. Društvo bez kriterijuma, struka bez utabane hijerarhije, sve to podriva.

Ili bolje ovako: nađeš se sa violom pod miškom na sutomorskem šetalištu oko ponoći. Što ćeš da uradiš? Počneš da sviraš unplugged u onom moru slanih decibela, ili nekome svojim instrumentom razbijesi glavu. To su dileme, sine moj i moraš da nađeš svoje rješenje.

Elem, za crnogorske medije nema sreće dok se svi zajednički ne ujedine protiv kriminalaca koji progone slobodu izražavanja. To se neće desiti jer većina medija ima cilj da zaradi na opsluživanju trenutnog stanja. Zato će napadi na novinare još dugo biti nekažnjeni i slobodni. To su mali spektakli, statistika koja ne obavezuje. Crnogorsko društvo mnogo je puta pokazalo da ne ljubi istinu, kao i sva traumirana društva Balkana. Evropska unija tu ne može da pomogne. Tako da imamo sve predispozicije da i ovaj napad na „Vijesti“ arhiviramo i što prije prebolimo. Do sljedećeg.

Preporuke i zaključci Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji Crne Gore

Za bolje sjutra 117 sugestija

Skupština bi trebala da uspostavi stalno tijelo za nadgledanje borbe protiv korupcije, kao i mehanizam za razmatranje građanskih predstavki i pritužbi. Za rukovodioce u nezavisnim tijelima koja se bore protiv korupcije trebalo bi da budu birani ljudi koji najmanje pet godina nijesu bili partijski aktivni, dok bi novim Zakonom o slobodnom pristupu informacijama trebalo omogućiti lakši pristup informacijama. To je samo dio od 117 preporuka i zaključaka koje su 120 stručnjaka iz državnog i civilnog sektora donijeli u okviru rada 4 radne grupe u periodu

Prilikom izmjene Ustava Crne Gore potrebno je uvesti institut građanske inicijative.

aprila – jula 2011., a u okviru projekta Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore. Ovaj projekat su realizovali Evropski pokret u Crnoj Gori i Slovačka asocijacija za spoljnu politiku, uz finansijsku pomoć SLOVAK IAD-a i Vlade Slovačke, kao i uz podršku Vlade i Skupštine Crne Gore. Ciljevi ovog projekta su, između ostalog, institucionalizacija javne debate između civilnog i javnog sektora o temama vezanim za EU, te jačanje kapaciteta cijelog društva Crne Gore za proces evropske integracije i za vođenje pregovora o učlanjenju u EU.

Radna grupa za vladavinu prava načelno se složila da prijedlogom Vlade da predsjednika/predsjednicu Vrhovnog suda imenuje Skupština, na prijedlog Sudskog savjeta, koji će prethodno pribaviti mišljenje opšte sjednice sudija Vrhovnog suda. "Međutim, Radna grupa smatra da predsjednik/ca Vrhovnog suda treba da bude izabran/a kvalifikovanom većinom u Skupštini, koja može da znači: a) većinu od ukupnog broja poslanika (koja obuhvata samo poslanike vladajuće koalicije) kako je to sada propisano, ili b) jaču većinu, koja bi podrazumijevala i saglasnost bar nekih opozicionih poslanika - npr. 3/5 većina (u Albaniji se na ovaj

način bira Ombudsman) ili 2/3 većina (kakvu poznaje naš Ustav za potrebe usvajanja izbornog zakona i ustavnih promjena)", navodi se u ovim preporukama. Predlaže se i da se razmisli o tome da predsjednik Sudskog savjeta, kojeg bi birali članovi Savjeta među sobom, bude biran na 4 godine ili na svakih 6 mjeseci kao funkcija može da se "rotira". Radna grupa za vladavinu prava se slaže sa vladinim prijedlogom izmjena Ustava da više od polovine članova Sudskog savjeta budu sudije, ali ne i sa sazivom preostalog dijela. Oni predlažu da ostali dio Savjeta čine tri ugledna pravnika, od kojih se jedan bira u Skupštini na prijedlog vladajuće koalicije, jedan na prijedlog opozicije, a jedan na prijedlog NVO. Jedan član je ministar pravde, po svojoj funkciji (koji ne učestvuje u odlučivanju o razrješenju i disciplinskoj odgovornosti sudija).

Dalje se poziva Skupština da uspostavi stalno radno tijelo za nadzor procesa borbe protiv korupcije, sa jasno definisanim nadležnostima rada i subjektima koje nadzire, kao i da u što kraćem roku definiše precizne instrumente i procedure za razmatranje građanskih predstavki i pritužbi.

Kada je riječ o **Radnoj grupi za refermu javne administracije** jedna od preporuka je donošenje Zakona o Vladi. Ukazuje se da sve aktivnosti državnih institucija na (re)definisanju zakonskog okvira lokalnih samouprava moraju uključiti prethodne široke konsultacije i javne rasprave sa građanima i zainteresovanim nevladinim organizacijama. "Potrebno je u zakonu o državnim službenicima i namještenicima precizno predvidjeti i navesti sankcije za starješine državnih organa koje ne ispunе svoje obaveze u vezi sa ocjenjivanjem službenika", jedna je od preporuka. Poziva se na hitno sprovodenje svih mjera za pravljenje nove analize broja zapošljenih u lokalnim samoupravama i mjera za smanjivanje broja tehničkog viška, uz poštovanje principa socijalne zaštite i prava na nadoknadu i obeštećenja. Sve lokalne samouprave se poziva-

Rad komisija za dodjelu sredstava NVO-ima trebalo bi da bude profesionalizovan.

ju da u potpunosti primjenjuju zakonski sistem ocjenjivanja i nagrađivanja službenika i to na transparentan način, uz efikasnu i objektivnu metodologiju ocjenjivanja koja je prilagođena potrebama različitih struktura i institucija. "Sistem nagradivanja, pored finansijskih stimulacija koje treba uvećavati progresivno, mora obuhvatiti i niz mjera stimulacije nenovčane prirode (prednost za usavršavanje, napredovanje u službi, slobodni dani itd", piše u preporukama.

Lokalnim samoupravama se sugerise da izvrše detaljnu analizu sopstvenog finansijskog poslovanja, a Vladi da im pomogne, sa ciljem pronalaženja potrebnih smjernica i preporuke za njihovo unapređivanje. "Sve lokalne uprave moraju izgraditi pouzdane sisteme za popis imovine i upravljanje inventarom i imovinom opštine. U okviru toga, mora se uspostaviti direktna i stalna kontrola nad ključnim lokalnim javnim preduzećima, uz precizne sistema i procedure kontrole", navela je Radna grupa koja se bavila reformom javne administracije. Svaka lo-

kalna samouprava, kako se navodi, mora izgraditi sisteme analiza povraćaja investicija nakon projekata, jer monitoring i mjerjenje učinka trenutno uopšte ne postoje. Kada je riječ o preporukama **Radne grupa za državne institucije, lokalnu samoupravu i civilno društvo** ukazuje se da država treba da u svim oblastima unapriredi informisanje, konsultovanje i učešće organizacija civilnog društva u procesima donošenja javnih politika. Posebno se preporučuje da se prilikom izmjene Ustava Crne Gore uvede institut građanske inicijative. Civilni sektor treba da, između ostalog, uspostavi mehanizam unutar sektora za delegiranje predstavnika sektora u tijelima, savjetima, itd. "Takođe, potrebno je definisati odgovornosti i obaveze delegiranih predstavnika prema ostatku sektora i građanima, kroz utvrđivanje kriterijuma, standarda i načina prenošenja stavova i međusobne komunikacije u vezi sa tim", piše u preporukama. Kada je riječ o finansiranju organizacija civilnog društva iz javnih fondova u Crnoj Gori, predlaže se da se konkursi za raspodjelu sredstava objavljaju u posljednjem kvartalu tekuće za narednu godinu, s tim da se raspodjela sredstava izvrši najdalje do kraja prvog kvartala naredne godine.

Neophodno je podizanje kriterijuma za osnivanje visokoobrazovnih institucija u Crnoj Gori.

"Rad komisija za dodjelu sredstava NVO-ima trebalo bi da bude profesionalizovan i u tom smislu bi trebalo jačati kapacitete članova Komisije kroz dodatnu edukaciju, posebno kroz obuku o evaluaciji projekata.... Podzakonskim aktima se moraju predvidjeti mogućnosti da komisije mogu angažovati nezavisne stručnjake koji bi pomogli pri procjeni specifičnih-izuzetnih projekata. Novim Zakonom o NVO treba definisati da se godišnje od 0,8 % do 1% tekućeg budžeta opredjeljuje za finansijsku podršku projektima, dok raspodjela sredstava treba da bude decentralizovana (kroz uključivanje ministarstava i sektorskih NVO-a u proces evaluacije projekata i utvrđivanja prijedloga za finansiranje najboljih)", stoji u preporukama. Navodi

se da je radi veće održivosti rezultata finansijskih projekata, ali i razvoja NVO-a, potrebno insistirati na obaveznom partnerstvu među NVO kroz zahtjev da u realizaciju projekata bude uključeno više organizacija kako bi razvijenije organizacije mogle prenosići znanja manje razvijenima."Vlada, Skupština i lokalne samouprave i sve relevantne komisije za dodjelu sredstava moraju unaprijediti transparentnost procesa dodjele sredstava, posebno u dijelu obaveznog objavljivanja kompletnih odobrenih projekata na web sajtu komisije/organa koji je vršio raspodjelu kako bi se ukupna javnost

mogla uključiti u proces praćenja realizacije projekata ali i učiti kako se priprema uspješan projekt (što je posebno od značaja za nove i manje razvijene nevladine organizacije)", piše u preporukama. Rad komisija za raspodjelu sredstava, kako se dodaje, mora biti kontrolisan od strane nadležne revizorske institucije. U dijelu o obrazovanju, između ostalog, se navodi da je, neophodno uključiti ključne kompetencije za cjeloživotno učenje u programe visokoobrazovnih institucija, kao i da je neophodno je podizanje kriterijuma za osnivanje visokoobrazovnih institucija u Crnoj Gori. V.Z.

Porez na kič i šund

Kada je riječ o ulozi medija u društvu i procesu evropske integracije, Radna grupa smatra da je neophodno je inovirati Komunikacionu strategiju Vlade za EU integraciju. "U okviru Komunikacione strategije, trebalo bi razraditi i predvidjeti finansiranje Vladinog press-kluba (EU press-point) koji bi imao biblioteku, bazu podataka i bazu eksperata, a koji bi bili na raspolaganju medijima i NVO-ima, kako bi se omogućilo redovno, pravovremeno, tačno i jasno informisanje javnosti o pojedinim aspektima procesa", jedna je od preporuka. "U aktuelnoj situaciji u kojoj ne postoji novinarski samoregulatorni mehanizam, Agencija za radio-difuziju bi trebalo da pojača monitoring medijskih programa i da sankcioniše plasiranje medijskih sadržaja koji krše ljudska prava, ili na bilo koji način plasiraju neprimjerene, uvredljive ili neprikladne sadržaje", preporučuje se. Državne institucije bi, kako se navodi, trebalo da riječima i djelom stvaraju atmosferu podesnu za korišćenje proklamovane slobode izražavanja i informisanja. "Novim Zakonom o slobodnom pristupu informacijama bi trebalo omogućiti lakši pristup informacijama kako bi se povećala sposobnost pojedinca/pojedinke da razumije politička, društvena, ekonomski i kulturna pitanja i o njima slobodno raspravlja. Državne institucije bi trebalo da kreiraju mehanizme (npr. kroz uvođenje poreza na šund i kič, a sa druge strane, kroz poreske olakšice za medijska preduzeća koja sprovode programe društvene odgovornosti) kojima bi stimulativno djelovala na medije da se više i produbljenije bave temama od javnog interesa, a destimulisala tabloidizaciju medija koja je rezultat naglašene komercijalizacije i senzacionalizma", piše, između ostalog, u preporukama. Svi mediji, a posebno javni servisi bi trebalo da obezbijede više prostora civilnom sektoru.

Pet godina bez politike

Radna grupa za vladavinu prava preporučila je Vladi i Skupštini da tijela koja se bave borbom protiv korupcije, sukobom interesa, nadgledanjem poslovanja državnih subjekata, kontrolom izbornih procesa i finansijskog poslovanja političkih subjekata (Državna izborna komisija, Državna revizorska institucija, Agencija za antikorupcijsku inicijativu, Komisija za utvrđivanje konflikta interesa itd.) budu ustanovljena kao potpuno nezavisna tijela, u formalnom i faktičkom smislu. "Pod ovim se podrazumijeva takav način konstituisanja ovih tijela koji predviđa da njihovi viši službenici, a naročito upravna struktura budu birani od strane Skupštine, iz redova nezavisnih lica koja nijesu bila partijski aktivna najmanje pet godina", piše u preporukama.

Evropa kao jedna destinacija

Turisti mogu pomoći Evropi da se izvuče iz ekonomskih previranja, ocijenila je EU u planovima o pojačanoj pomoći turističkom sektoru. Evropa je vodeća destinacija za strane turiste u čijem su fokusu Španija, Francuska, Italija, Njemačka i Velika Britanija. EU nastoji pronaći načine da pomogne sektoru čiji se udio u BDP-u EU procjenjuje na više od 500 milijardi eura, što se udvostručuje kada se dodaju srodne grane. Poslanik u EP **Carlo Fidanza** sugerire da bi EU zajedničkim snagama trebalo da nadjača međunarodnu turističku konkureniju tako što će prodavati Evropu kao objedinjenu destinaciju, a ne podsticati međusobno takmičenje članica. EK je prošle godine počela postavljati internet stranice s turističkim informacijama na raznim jezicima kako bi privukla više posjetilaca iz zemalja van anglofonog područja. Broj turista bio je na vrhuncu 2008. kada je EU zabilježila 370 miliona međunarodnih dolazaka, ali je recepcija učinila svoje. EK, koja surađuje s turističkim udruženjima 36 zemalja, izvjestila je o blagom rastu posjeta u 2010. a za ovu i iduću predviđa rast od 3-4%.

Automobili dostupniji svima

Razlike u cijenama novih auta među zemljama EU u 2010. su smanjene zahvaljujući oštijoj konkurenciji, i to u 24 od 27 članica za ukupno 2,5%. "Lijepo je vidjeti da potrošači u Evropi imaju koristi od konkurenčije na tržišta novih automobila ", kazao je komesar za tržišnu utakmicu **Joaquin Almunia**. Najizrazitiji pad cijena zabilježen je u istočnoj Evropi, predvođenoj Slovačkom, s padom cijena od čak 17,4%. Slijede Bugarska i Slovenija, s padom cijena za 13,5 i 11,6%. Među većim državama EU-a najizrazitiji pad cijena zabilježen u Britaniji, od 3,7%. U Njemačkoj su cijene smanjene za 1,9%, a u Francuskoj za 0,9%.

Osiguranje je skoro sigurno

Oko 10% evropskih osiguravajućih kuća u provjeri otpornosti na rizik nema dovoljno kapitala da izdrži velike privredne šokove, pokazali su rezultati koje je objavio Evropski regulator za penzije i fondove osiguranja (EIOPA). Provjera je obuhvatila 221 društvo za osiguranje koja čine oko 60% tržišta osiguranja u članicama EU, te u Islandu, Lihtenštajnu, Norveškoj i Švajcarskoj. Pošto je 90% testiranih kompanija prošlo provjeru, "generalno se može reći da će evropski sektor osiguranja ostati snažan u slučaju velikih šokova", zaključuju u EIOPA-i. Rezultati su objavljeni za cijelo tržište, a ne parcijalno, kao u slučaju provjere banaka.

Sud podržao L' oreal protiv eBaya

Najviši evropski sud upozorio je internet maloprodajne kompanije, kao što je eBay, da se mogu smatrati pravno odgovornima za slučajevne nepoštovanja zaštićenih marki robe koju prodaju. Odluka je vezana za spor koji je francuska kozmetička kompanija L'Oreal pokrenula protiv eBay-a u Velikoj Britaniji. L'Oreal se žalio da su na eBayu bili ponuđeni neki njegovi proizvodi koji nijesu bili namijenjeni prodaji u Europi, utvrdivši da trgovac nije uložio dovoljno napora da sprječi takvu prodaju.

Jedina članica EU sa prostora bivše Jugoslavije ima sličnosti sa zapadnim Balkonom

Matematički dokazana korupcija

Svetlana Vasović Mekina

Gotovo pet mjeseci otkako je engleski "Sunday Times" lansirao aferu "novac za zakone", u Sloveniji je ponovo aktuelizovan "slučaj Taler" tako što je nov doprinos raskrinkavanju rečene afere dala i Komisija za borbu protiv korupcije. Komisija je Talerov primjer iskoristila za pokretanje novih istraživačkih poslova o dubokoj ukorijenjenosti korupcije u slovenačkom društvu.

Afera je izbila 20. marta 2011. kada su novinari britanskog "Sunday Times"-a objavili video snimke na kojima su zabilježeni primjeri korupcije u Evropskom parlamentu, a među "ulovljenim" evropskim poslanicima koji su prihvatali da rade za interes (lažnih) lobista, našao se (za "honorar" težak 100 000 eura) i Zoran Taler, nekadašnji slovenački ministar spoljnih poslova. Taler je u Evropski parlament izabran na listi Socijalnih demokrata (SD) na čijem je čelu premijer Borut Pahor.

Komisija za borbu protiv korupcije otkrila je da u Sloveniji postoji tačno 65 preduzeća koja su uoči 2004. uspješno poslovala sa državom, a čiji poslovni rezultati pokazuju da su poslije izbora koji su održani navedene godine i smjene vlasti – ista preduzeća upala u period sušnih godina koje su trajale tačno do narednih izbora. Pošto su kormilo Vlade, poslije izbora održanih u jesen 2008. ponovo od desnice preuzeli lideri tzv. ljevice, istih 65 firmi počelo je da niže poslovne uspjehe. I sve to zahvaljujući odličnom (i obnovljrenom) poslovanju sa državom.

Ponukana aferom Taler, državna Komisija za borbu protiv korupcije odlučila je da tekuće istrage potkrijepi matematičkom računicom, odnosno da "matematički" ukaže na ukorijenjenost korupcije u slovenačkom društvu. Tako je u posljednjem izvještaju Komisija objavila intrigantne podatke o unosnim poslovima koje pro-

brana preduzeća obavljuju za Vladu. Komisija je otkrila da u Sloveniji postoji tačno 65 preduzeća koja su uoči 2004. uspješno poslovala sa državom, a čiji poslovni rezultati pokazuju da su poslije izbora koji su održani navedene godine i smjene vlasti – ista preduzeća upala u period sušnih godina koje su trajale tačno do narednih izbora! Pošto su kormilo Vlade, poslije izbora održanih u jesen 2008. ponovo od desnice preuzeli lideri tzv. ljevice, istih 65 firmi počelo je da niže poslovne uspjehe. I sve to zahvaljujući odličnom (i obnovljrenom) poslovanju sa državom.

Ni to nije sve. Komisija je utvrdila da je na potpuno isti način u vrijeme "desne" vlade pod vođstvom prethodnog premijera Janeza Janše odlično poslovalo 252 preduzeća koja do 2004. gotovo uopšte nisu poslovala sa državom.

Ova neobična statistika pokazala je da slovenačka "desnica" radije sarađuje sa većim brojem manjih firmi, dok se "ljevica" koncentrisala na četiri puta manji broj preduzeća sa kojima u doba svoje vladavine ima uhodano poslovanje. Slovenska Komisija za borbu protiv korupcije ukazuje na štetnost opisanog modela poslovanja. Treba znati

da svote nijesu simbolične već da se radi o milionskim iznosima. U igri je, prema prvim procjenama – najmanje 50 miliona eura. Taj novac nekad završi u rukama “naših”, a poslije izbora (ukoliko dođe do promjene vlasti) u džepovima “njihovih”.

Komisija za borbu protiv korupcije upozorava da netom otkrivena “ustaljena” praksa poslovanja države sa 65, odnosno 252 preduzeća, dokazuje da glavni problem Slovenije nije sitna korupcija u vidu plavih koverti, već mito koje se naočigled javnosti odvija na veliko, preko veza članova Vlade sa izabranicima iz privatnog sektora. Sve to je izuzetno opasno jer uništava konkurenčiju koja je prvi uslov za zdravu tržišnu ekonomiju. Na opisani način posao u društvu oboljelom od korupcije ne dobija onaj ko je kvalitetniji i jeftiniji – što bi bilo normalno – već onaj koji je “naš” i ko zna da vrati uslugu. Konkretna imena preduzeća, privilegovanih da posluju sa državom ako “naši” pobijede, ipak nijesu objelodanjena. To je izazvalo ogorčenje domaće javnosti, a Komisija je odgovorila da bi rečena preduzeća u suprotnom istog trena bila javno žigosana zbog korupcije. **Goran Klemenčič**, predsjednik Komisije za borbu protiv korupcije, objasnio je taj kontradiktoran potez željom da Komisija na čijem je čelu prvo utvrdi “uzrok bolesti od koje Slovenija bolestuje uz istovremeno onemogućavanje uzročnika i razvijanje servisa za druge nadzornike u Sloveniji i u inostranstvu”. Klemenčič obećava da će javnosti uskoro predstaviti cjelokupnu šemu korupcije pod okriljem države pomoći analize poslovanja sa privatnim preduzećima i poređenja sa podacima o poslovanju stranaka na vlasti.

Prvaci slovenačke antikorupcione komisije tvrde da su institucije iz okruženja pokazale izuzetan interes za rečeno istraživanje sa željom da metodologiju primijene i u svojim državama. Stoga Klemenčičeva komisija nagovještava mogućnost pokretanja posebnog javnog servisa za slične analize pomoći slovenačkih i stranih institucija, te uz podršku Evropske komisije.

Raskrinkavanje korupcije na najvišem nivou moglo bi da urodi plodom i ubuduće spriječi afere poput Talerove. Slovenija proizilazi iz istog političkog miljea poput Srbije, a ovaj primjer dokazuje da države u kojima se političari cijelog radnog vijeka usavršavaju u zanatu “podmazivanja” u skladu sa izbornim ciklusom, na kraju proizvode baš takve političare. Političare koji su ili “podmazani” i vazda spremni da “podmažu”, ne samo kod kuće, već svoj modus operandi, čim se ukaže prilika, unose i u okrilje evropskih institucija.

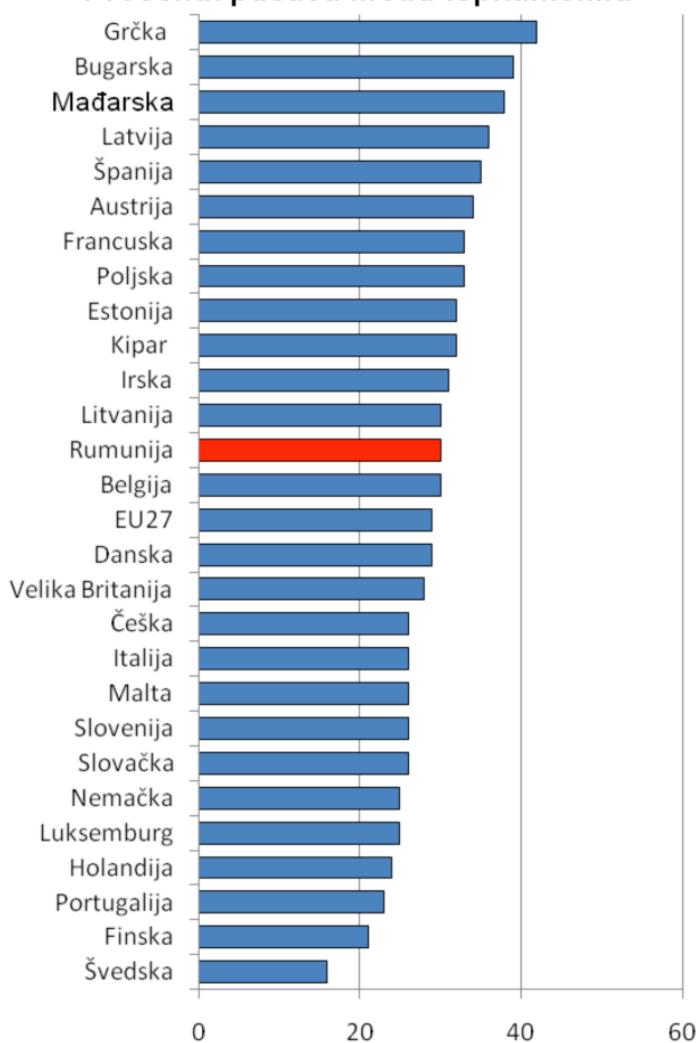
Zahvalni klijenti

Sličan “mehanizam” je Komisija otkrila i prilikom analize poslovanja banaka u državnom vlasništvu. Detektovano je da su slovenačke banke u posljednjoj godini odobrile oko hiljadu nevjerojatno povoljnih kredita klijenteli bliskoj vladajućoj garnituri i sve to bez poštovanja uobičajenih rigoroznih uslova, procedura i pravila. Problem je utoliko veći jer sada iste banke, u većinskom državnom vlasništvu, uslijed krize neprestano prosjače od Pahorove vlade nove finansijske injekcije svježeg kapitala.

Evropska komisija razmatra uvođenje nove regulative o prodaji cigareta čiji su protivnici sve glasniji

Šverc, manje prihoda od PDV i otkazi u duvanskoj industriji

Procenat pušača među ispitanicima

Dok u Crnoj Gori postoji skeptičnost da će novi rigorozni Zakon o zabrani pušenju, koji je početkom ovog mjeseca stupio na snagu, doživjeti sudbinu prethodnog kojega je slabo ko poštovao, a na što ukazuje i činjenica da je turistička inspekcija sama odlučila da suspenduje taj zakon do kraja ljetne sezone i ne kažnjava ugostitelje u čijim se objektima puši, u Briselu razmatraju uvođenje nove regulative o prodaji cigareta. Ta regulativa bi obuhvatala ne samo duvanske proizvode, već i elektronske cigarete, aditive, kao i pravila reklamiranja, a sve to u okviru šire kampanje da natjera Evropljane da prestanu da puše. Evropska komisija pokrenula je 16. Juna, 2011. kampanju pod nazivom „Bivši pušači su nezaustavljeni“, čija glavnu ciljnu grupu predstavljaju osobe od 25 do 34 godine starosti. Centralni stub kampanje je nova internet platforma zvana „iCoach“ (internet-trener), koji analizira individualne navike pušača i na osnovu njih daje dnevne savjete o ostavljanju pušenja. Pušači iz svih evropskih zemalja članica imaju pristup ovoj platformi na sopstvenom jeziku (<http://www.stopsmokingcoach.eu/home.ashx?lang=en>). Kampanja će trajati od 2011. do 2013. i predstavlja nastavak sličnih inicijativa pokrenutih od strane EU. Evropski rat protiv pušenja traje već čitavu deceniju. Prva takva kampanja je pokrenuta 2002. pod nazivom „Slobodno reci ne“, a za njom je došla

Skoro trećina evropa su pušači

Smanjenje potrošnje duvana je i poslije svih kampanja jedan od prioriteta javne zdravstvene politike EU. Procenat pušača među Evropljanim je oko 29%, a u prosjeku oko 31% pušača svake godine neuspješno pokuša da ostavi pušenje. EU uvozi oko 20% svjetske proizvodnje duvana (oko 400 000 tona godišnje). Najviše pušača je u Grčkoj, Bugarskoj i Mađarskoj, dok ih najmanje ima u Švedskoj, Finskoj i Portugaliji. Prema nalazima Eu-robarometra, pušenje je tjesno povezano sa socioekonomskim statusom ispitanika – oko 52% nezapošljenih i 39% fizičkih radnika puši, dok je među direktorima i menadžerima samo oko 25% pušača. Prema posljednjem izvještaju Svjetske zdravstvene organizacije, oko 32.7% crnogorskih građana između 15 i 65 godina života su pušači.

„Pomoć“ (HELP) kampanja, koja je trajala od 2004. do 2010. „Bivši pušači su nezadržljivi“ ima nešto drugačiji fokus i umjesto opasnosti pušenja ističe pozitivne strane ostavljanja (društvene, zdravstvene, finansijske), pokušava da motiviše publiku podvizima bivših pušača i nudi praktičnu pomoć u ostavljanju pušenja. Kampanja će trajati tri godine, a za prvu godinu je već izdvojeno 16 miliona eura. Evropski komesar za zdravlje John Dalil, i sam bivši pušač, očekuje da se zapošljeni u Evropskoj komisiji prvi priključe akciji i tako daju primjer građanima. Evropska borba protiv pušenja se, međutim, ne završava na kampanjama i argumentima. EK ima i teže naoružanje u vidu zakona. Od 2000. Komisija je izdala nekoliko direktiva o pravilima pakovanja koja traže od proizvođača da istaknu opasnosti od pušenja, i uvela zabranu reklamiranja duvanskih proizvoda u štampanim medijima, na radiju i Internetu, kao i zabranu sponzorstva javnih događaja. Evropski savjet je 2009. izdao preporuku o „prostorima bez dima“, kojom se od zemalja članica traži da usvoje i sprovedu zakone kojima bi zaštitile građane od izlaganja duvanskom dimu u zatvorenim javnim prostorima, na radnim mjestima i u javnom prevozu. Ovim dokumentom se takođe preporučuju dodatne mjere zaštite djece, podsticanja pušača da ostave pušenje i stavljanje upozoravajućih slika na kutije cigareta. Najnovije zakonodavne inicijative su se okomile i na potencijalno škodljive proizvode koji ne sadrže duvan, poput elektronskih cigareta, pravila reklamiranja i pakovanja, kao i način izlaganja duvanskih proizvoda u prodavniciama.

Sa druge strane, najava još strožijih pravila je izazvala žustru raspravu u Evropskom parlamentu, gdje neki poslanici i lobisti tvrde da će strožiji zakoni samo dovesti do intenzivnijeg šverca cigaretama, kao i da bi takve mjere mogle ugroziti određene slojeve stanovništva, prvenstveno Rome. Tako mađarska poslanica iz grupe Evropskih socijalista Kinga Göncz ističe da su polovina od 20 000 sezonskih radnika na duvanskim poljima u Mađarskoj neobrazovani Romi. Prema njenim riječima, obradivanje duvana za njih predstavlja jedinu mogućnost zapošljenja i uvođenje bilo kakvih radikalnih protiv-duvanskih mjera mora uzeti u obzir i socijalne posljedice. Zabранa pušenja u zatvorenim javnim mjestima poput kafića i restorana, takođe, nailazi na otpor od strane vlasnika, posebno u Španiji, Grčkoj i Italiji, gdje oko 40% tinejdžera puši.

Od 25 evropskih zemalja, 13 proizvode duvan, pri čemu najveći dio proizvodnje otpada na Italiju, Poljsku, Bugarsku i Španiju. Svake godine EU proizvede oko 250 000 tona sirovog duvana, što je čini petim po redu proizvođačem na svijetu, nakon Kine, SAD-a, Indije i Brazila. Do sada je 15 zemalja članica EU uvelo sveobuhvatnu zabranu pušenja. Potpune zabrane pušenja na svim zatvorenim javnim mjestima i radnim mjestima (uključujući kafiće i restorane) su na snazi u Irskoj, Velikoj Britaniji, Grčkoj, Španiji i Mađarskoj. Italija, Švedska, Malta, Letonija, Finska, Slovenija, Francuska, Holandija, Kipar i Poland imaju slične zabrane, ali dozvoljavaju posebne zatvorene prostorije za pušače.

Od Sartra i Tita bi da naprave nepušače

Francuski parlament je nedavno izglasao amandman na drakonski zakon protiv pušenja u domenu koji se tiče prikazivanja duvanskih proizvoda u medijima i na javnim mjestima. Naime, zakon zabranjuje bilo kakvo „direktno ili indirektno“ promovisanje pušenja, što je navelo vlasti da uklone sa javnih mesta fotografije mnogih poznatih Francuza na kojima su ovi prikazani sa cigaretom u ruci. Bijes javnosti je dostigao vrhunac kad su se na posterima pojavili likovi Jean-Paul Sartrea, komičara Jacquesa Tatima i de Gaulleovog ministra kulture Andre Malrauxa bez njihovih vječitih cigareta – cigareta je uklonjena čak i sa korica memoara bivšeg predsjednika Jacquesa Chiraca. Nedavno je i dnevni list „Vijesti“ kažnjen zbog objavljanja fotografije Josipa Broza Tita sa cigaretom u ruci.

EU ne donosi samo prednosti

Vladimir Jovanović

Autor je volonter u Centru za građansko obrazovanje (CGO). Završio je Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore.

"Evropa kao politički koncept ne postoji. Ovaj deo sveta obuhvata narode i države koji se nalaze u haosu, na buretu međunarodnih sukoba, na polju budućih sukoba. Ovo je evropsko pitanje: međusobna mrznja Evropljana koja truje atmosferu. (...) Evropsko pitanje biće rešeno samo putem ujedinjenja evropskih naroda. Najveća prepreka stvaranju SAD su 1 000 godina rivaliteta između dve najbrojnije nacije Evrope: Nemaca-Francuza.." reči su austijskog grofa Riharda Kaudenhova Kaledri prilikom osnivanja Panevropskog pokreta 1923. Danas, nakon skoro 90 godina od osnivanja ovog pokreta, Evropa je kao politički koncept delimično ostvarena. Cilj svih evropskih naroda i svake evropske drzave u XXI veku jeste članstvo u najuticajnijoj organizaciji na starom kontinentu - Evropskoj uniji.

Pitanje o valjanoj argumentaciji motiva za ubrzano članstvo u EU može biti razmatrano iz dve različite perspektive. Jedna je sadržana u demagogiji koju plasiraju tzv. političke elite, iznoseći banalne argumente tipa "svi su tamo, zašto ne bi i MI". Oni, pri tom, predstavljaju EU kao altruističku organizaciju, koja promovišući ideju o zajednici i saradnji svih evropskih naroda omogućava dobrobit svakom građaninu Evrope. Privilegije koje možete dobiti kao građanin Evrope se ne mogu ignorisati. One se, uglavnom, nalaze u konceptu "zajednickog trzista" koji omogućava mobilnost ljudi i kapitala. Ipak, upravo ovakva mobilnost pojedine države navodi na ideju ka uvođenju jače kontrole na granicama i ograničenjima te mobilnosti. Ekstreman potez jedne od dominantnih država u EU - Francuske kroz proterivanje hiljada Roma u njihove zemlje porekla, samo je jedan od scenarija koji se mogu desiti svima koji su koristili i koriste povlastice vizne liberalizacije. Naravno, ovo nije prvi primer, jer je 2001. Nemačka deportovala Rome koji su izbegli zbog rata na Kosovu u svoje matične države. Na osnovu ovakvih slučajeva u kojima se krše međunarodne konvencije i evropske norme, možemo zaključiti da dve najmnogoljudnije nacije Evrope i dalje vežbaju svoj autoritet nad

ostalim evropskim narodima čime se narušava koncept ujedinjene Evrope koja promoviše demokratske principe, vladavinu prava i jednakost svih naroda. Aktivnosti koje države sprovode prilikom pregovora o pristupanju su bitne sa stanovišta ostvarivanja demokratskog i otvorenog društva, te se značaj pritisaka na države kandidate ne može zanemariti. No, uticaj evropskih normi na domaće zakonodavstvo veoma često ne obuhvata sve realne situacije određenog društva pri čemu se vrši nasilje nad građanima i njihovim tradicionalnim načinom života. Pravila Evropske unije su vrlo precizna kada su u pitanju određeni standardi. Recimo, u onim standardima koji se odnosi na određene proizvode koji se trebaju plasirati na tržište EU. Kada postanete građanin EU nemojte biti iznenadeni ukoliko vasa tradicionalna praksa proizvodnje rakije, sireva i drugih proizvoda dobije zakonsku zabranu. Ovo je možda banalna stvar u odnosu na privilegije koje možete dobiti, ali budite svesni da ovim akcijama gubite svoj nacionalni identitet i jasno kazete "NE" svojim tradicionalnim korenima, prihvatajući tzv. identitet građanina Evrope koji još uvek nije jasno definisan. Dodatna, bitna činjenica o pristupu EU jeste da države članice gube deo svog suvereniteta, delegirajući ga Uniji i tako ona vlast koju "VI" kao građani države birate na neposrednim izborima neće imati uticaja na oblasti kao što su: unutrašnje tržište, monetarna i poljoprivredna politika i dr. Verujem da treba razmislti pre nego se odlučimo postati građaninom EU, jer se time dosta i gubi. No, ako vas vodi razlog "svi su u EU, pa zašto ne bi i MI", podsetiću vas jedna Švajcarska nije članica EU upravo zbog bojazni da će njeni izdaci biti veći od očekivanih koristi, kao i da bi njen poljoprivredni sektor bio ugrožen članstvom.

Iskustva drugih naroda su korisna, ali i užimanje u obzir realnosti društva i mentaliteta. Ja ne kritikujem EU i njene ideje, samo sugerisem da se za demokratsko društvo treba boriti kroz izgradnju unutrašnje stabilnosti, a ne zato što to EU zahteva. Na kraju, rezultati bi bili zasluга EU a ne građana Crne Gore.

Evropa u mom gradu

Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa Centrom za monitoring (CEMI) iz Podgorice i Građanskim inicijativama iz Beograda realizuje projekat „Evropa u mom gradu“ koji je podržan od strane Evropske unije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori, kroz IPA program 2009.

Cilj projekta je jačanje kapaciteta i uloge lokalnih zajednica i organizacija civilnog društva u Crnoj Gori, radi uspostavljanja dugotrajnijeg i efikasnijeg doprinosa procesu EU integracije. Konkretnije, projekat teži povećanju stepena razumijevanja i podrške procesu pristupanja EU, građana i građanki Crne Gore, kroz stvaranje uslova za njihovo kvalitetnije učeće u javnim debatama i kroz uspostavljanje platforme za saradnju između lokalnih samouprava, lokalnih organizacija civilnog društva i građana 9 crnogorskih opština: Podgorica, Nikšić, Cetinje, Ulcinj, Budva, Herceg Novi, Bijelo Polje, Pljevlja, Kolašin. Ciljna grupa projekta su građani i građanke 9 crnogorskih opština u Crnoj Gori čije je razumijevanje i aktivna podrška procesu integracije u EU od ključne važnosti za uspjeh ovog procesa. Direktni korisnici su organizacije

civilnog društva i mediji, kao i administracije 9 crnogorskih opština čiji će kapaciteti biti osnaženi u zagovaranju za evropske integracije u njihovim opštinama, ali će i saradnja i dijalog sa građanima biti unaprijeden.

Projekt „Evropa u mom gradu“ nastoji riješiti dva problema. S jedne strane, ima za cilj informisanje građana 9 crnogorskih opština, ali na način da se građanima pruže lokalno relevantne, prilagođene i ciljane informacije. S druge strane, kroz uključivanje lokalnih vlasti i lokalnih organizacija civilnog društva u ovaj proces, teži se pokretanju trajne saradnje i razmjene znanja i iskustava između lokalnih vlasti, predstavnika civilnog društva i samih građana, koji bi otvarali pitanja iz procesa EU integracija od značaja i interesa za učesnike na lokalnom nivou, formulisali interes i prioritete u odnosu na ovaj proces i sprovodili zajedničke aktivnosti u budućnosti. To će biti veliki korak ka većem stepenu aktivnog učešća građana u procesu integracije, uz podršku lokalnih vlasti, posebno ako se ima u vidu da uspješnost u ostvarivanja ovog procesa podrazumijeva punu informisanost građana Crne Gore i njihovu podršku.

Rezultati koji će biti ostvareni kroz realizaciju projektnih aktivnosti su: detaljna ocjena nivoa informisanosti o procesu EU integracija u 9 crnogorskih opština; uspostavljanje platforme saradnje između lokalnih vlasti kroz zajedničke napore da se promoviše svijest i informisanost o integraciji u EU u 9 crnogorskih opština; iniciranje javnog dijaloga i debate, razmjena informacija i najboljih praksi o procesu integracije u EU među građanima lokalnih zajednica i NVO kako bi se osnažili da budu partneri u procesu pridruživanja EU.

Dijalogom do kompromisa

Panel diskusija "Izborni zakon – kako do kompromisa?" sa posebnim osvrtom na pitanja odnosa državljanstva i biračkog prava, odnosno, autentične predstavljenosti manjina održana je 01. jula 2011. u organizaciji Instituta alternativa i Centra za monitoring. Panelisti su bili **Milutin Simović** (Demokratska partija socijalista), **Kemal Purišić** (Bošnjačka stranka), **Vasel Sinishtaj** (koalicija Albanska perspektiva), **Aleksandar Damjanović** (Socijalistička narodna partija) i **Rifat Rastoder** (Socijaldemokratska partija). Panel je moderirao novinar **Dragoljub Duško Vuković**. Panelisti su u ime svojih političkih partija saopštili stavove u vezi sa temom koja je aktuelna i značajna, kako u kontekstu usaglašavanja izbornog zakonodavstva sa Ustavom Crne Gore, tako i u odnosu na preporuke EK za dobijanje datuma otpočinjanja pregovora o članstvu Crne Gore u EU. Na panelu je bilo riječi o otvorenim pitanjima i problemima u postizanju 2/3 podrške za prijedlog izbornog zakona. Panelisti su razmijenili mišljenja i odgovarali na pitanja iz publike o autentičnoj zastupljenosti, modelu afirmativne akcije za albansku manjinu, zastupljenosti žena na izbornim listama, uvođenju afirmativnih mera za nacionalne stranke na lokalnom nivou, mogućnostima za kompromis, političkoj pozadini i značaju postizanja potrebne većine.

Diskusiji su prisustvovati predstavnici civilnog sektora, akademiske i stručne javnosti, studenti kao i mediji. Audio zapis cijele rasprave je dostupan na internet stranici Instituta alternativa (www.institut-alternativa.org). Panel je održan u okviru POLICY FORUM-a, zajedničke inicijative Centra za monitoring i Instituta alternativa, u okviru koje će se organizovati periodični paneli na aktuelne teme društvenog života Crne Gore.

Više od pola miliona potpisa u regionu za osnivanje REKOM-a

U Podgorici je 11. jula 2011. održana konferencija za medije koju su, ispred koalicije za REKOM u Crnoj Gori, organizovali Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za monitoring (CEMI). Povod konferencije bio je završetak kampanje prikupljanja potpisa podrške za osnivanje REKOM i zvanično predstavljanje rezultata, ali i dalji planovima, najšire do sada, regionalne koalicije organizacija civilnog društva i pojedinaca. Na konferenciji su govorili izvršna direktorka CGO-a **Daliborka Uljarević**, predsjednik Upravnog odbora CEMI-ja **Zlatko Vujović**, PR koordinatorica inicijative za REKOM u Crnoj Gori **Mirela Rebronja** i **Mensur Bajramspahić**, koordinator kampanje prikupljanja potpisa. Oni su izvestili da je u Crnoj Gori, tokom dvoipomjesečne kampanje prikupljeno 31.087 potpisa podrške za formiranje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i ostalim kršenjima ljudskih prava, počinjenim od 1991. do 2001. na prostoru bivše Jugoslavije (REKOM). Ukupno u regionu je svoj potpis za REKOM dalo više od pola miliona građana, što je najveći broj potpisa koji je do sada prikupljen u regionu za neku zajedničku inicijativu. Iz Inicijative za REKOM su kazali da su u Crnoj Gori potpisi prikupljeni u gotovo svim gradovima, a da je najviše potpisa prikupljeno u Podgorici, 10 879, a slijede po broju potpisa opštine Bijelo Polje, Rožaje, Ulcinj i Nikšić. Mirela Rebronja je naglasila da su tokom kampanje javnog zagovaranja koja je pratila kampanju prikupljanja potpisa podršku dali i predsjednici Vlade i države **Igor Lukšić** i **Filip Vučanović**, a ranije i predsjednik Skupštine **Ranko Krivokapić**. Pored njih, inicijativu za REKOM podržali su i predstavnici svih parlamentarnih partija.

Mensur Bajramspahić je rekao da su rezultati kampanje prikupljanja potpisa za REKOM pokazali da građani Crne Gore prepoznaju temu suočavanja sa prošlošću kao veoma važnu te da su potpisi prikupljeni u predviđenom roku.

Zlatko Vujović je kazao da Crna Gora može služiti kao dobar primjer i podsjetio na značajnu političku podršku koja je ubrzala i sam process prikupljanja potpisa. Vujović je istakao da je riječ o izuzetno velikom broju građana koji su dali svoj potpis, koji iznosi čak 10% glasačkog tijela.

O budućim aktivnostima u okviru inicijative za REKOM govorila je Daliborka Uljarević, izrazivši istovremeno nadu da će u nastupajućem periodu politička podrška ovoj ideji dodatno ojačati i da će 2013. REKOM biti formiran.

Saradnja na lokalnom nivou

Centar za građansko obrazovanje (CGO) imao je zadovoljstvo da realizuje Ciklus predavanja o U Podgorici je 8.jula 2011. održan okrugli sto "Saradnja lokalnih samouprava i nevladinih organizacija" u organizaciji Kancelarije za tehničku pomoć organizacijama civilnog društva-TACSO Crna Gora, a sa ciljem da se razmotri dosadašnja saradnja na lokalnom nivou između organa lokalne uprave i lokalnih NVO, kao i mogućnosti za dalje unaprijeđenje saradnje. Na okruglom stolu govorili su **Goran Đurović**, šef kancelarije TACSO u Crnoj Gori, **Mladen Jovović**, pomoćnik Ministra unutrašnjih poslova i javne uprave, **Rajko Golubović**, sekretar Zajednice opština Crne Gore, **Ana Novaković**, direktorka Centra za razvoj nevladinih organizacija i **Stevo Muk**, kancelarija TACSO u Crnoj Gori. Na skupu je učestvovao veliki broj predstavnika lokalnih NVO iz čitave Crne Gore. Ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) učesnica okruglog stola bila je **Ana Vujošević**, koordinatorka programa.

Preporuke za smanjenje razlika u primanjima žena i muškaraca

U hotelu Tara u Bečićima od 15. do 17.jula, u organizaciji Evropskog pokreta u Crnoj Gori (EPuCG), održan je seminar na temu „Uticaj javnih politika na razlike u primanjima žena i muškaraca“. Seminar je dio projekta „Rodne razlike u ličnim prihodima i primanjima u Crnoj Gori“, koji traje već godinu dana a sufinansiran je od strane EU preko Delegacije EU u Crnoj Gori. Cilj seminara bio je da se u okviru javnih politika koje su prepoznate kao ključne, ali i problematične u oblasti „gender mainstreaming-a“, definišu preporuke i mјere kojima bi se popravili stanje i perspektiva u ovim oblastima. Preporuke su definisane za oblasti: politike zapošljavanja, uvođenja rodno senzitivnog koncepta u rad svih inspekcijskih službi, zaštite prava iz rada i po osnovu rada, socijalne politike, obrazovne politike, sindikalne politike, kao i za polje medija. Tokom tri dana seminara, ključne nalaze su definisale stručnjakinje iz oblasti civilnog sektora i institucija, a na osnovu istih su formulisane preporuke. Skup je okupio veliki broj organizacija i institucija koje bave rodnom politikom ili svojim djelovanjem mogu doprinijeti unaprijeđenju iste. Ispred Centra za građansko obrazovanje učestvovala je **Milana Bojović**, volonterka. Nakon seminara, 22. jula je u Podgorici održana završna konferencija pod nazivom "Ravnopravnost žena u Crnoj Gori-preporuke za budućnost", koja je imala tri panel diskusije "Žene i njihov radni, ekonomski i socijalni položaj,"Ekonomski položaj žena i nasilje u porodici" i "Ekonomsko i političko osnaživanje žena". Panelisti/kinje, kao i prisutni učesnici konferencije, su se na različite načine bavili/e pitanjima položaja žena u savremenom crnogorskom društvu kao i načinima za njegovo unaprijeđenje. Na konferenciji je predstavljeno istraživanje koje je opravdalo ispravnost početne ideje projekte, preporuke izrađene kroz projekt, kao i publikacija "Rodna ravnopravnost-lična primanja, prihodi i javne politke" koja je proizašla iz ovog projekta, a koja se tiče i šireg spektra problema ekonomskog i društvenog položaja žena u Crnoj Gori. Publikacija sadrži izuzetno obiman pregled podataka i analiza koje se tiču ravnopravnosti žena i muškaraca u oblasti ličnih primanja i prihoda ali i niza drugih ekonomskih, pravnih i socijalnih aspekata ovog pitanja. Učesnica konferencije, ispred Centra za građansko obrazovanje, bila je **Ana Vujošević**, koordinatorka programa.

European Commission Traineeship

Brussels, Belgium / Luxembourg, Luxembourg

1 October - 28 February

The aims of the official in-service training with the Commission of the European Union are:

- » to provide young university graduates with a unique, first-hand experience of the workings of the EC in particular, and of the EU institutions in general;
- » to give trainees an opportunity to acquire practical experience and knowledge of the day-to-day work of the Commission Departments and Services;
- » to give young university graduates the opportunity to put into practice knowledge acquired during their studies, particularly in their specific areas of competence.
- » The European Commission, through its official traineeships scheme:
 - » benefits from the input of young enthusiastic graduates, who can give a fresh point of view and up-to-date academic knowledge, enriching the everyday work of the EC;
 - » creates a pool of young people with first-hand experience of and trained in EC procedures, who will be better prepared to collaborate and co-operate with the EC in the future;
 - » creates long-term "goodwill ambassadors" for European ideas and values, both within the EU and outside.

Training periods begin with an administrative welcome meeting followed by a 2-day general introductory conference on Community matters. Attendance is obligatory for all trainees, with the exception of those based in a Delegation and those starting at a later date (deferred start). Trainees are then assigned to their Directorates-General or Services. All trainees are awarded a monthly living allowance of 25% of the basic remuneration for an official at grade AD 5/1 (Commission Decision C/2007/1221). For the March 2011 traineeships, the living allowance for in-service training has been set at €1071,19 per month.

More information on: http://ec.europa.eu/stages/information/traineeship_en.htm#Infotab1

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Urednik: Vladan Žugić

Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,
mr Vladimir Pavićević, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić, Petar Đukanović

Prevod i lektura: CGO

Art direktor: Ilija Perić

Ilustratorka: Dragana Koprivica

Producija: identity & promotion

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1

Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327

ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org

Evropski puls možete preuzeti svakog posljednjeg petka u mjesecu na sajtu www.cgo-cce.org